

tanınmasıyla "Tam Zamanlı İş Güvenliği Mühendisliği" dışlanmış, uzman, işverene bağımlı kılınmıştır.

Türkiye`deki iş kazalarına ilişkin bazı veriler

Aktif sigortalı çalışanları kapsayan resmi verilere göre 2010 yılında iş kazası ve meslek hastalıkları sayısı 2009`a oranla görece azalmış ancak iş kazası sonucu ölüm, meslek hastalığı ve iş kazası sonucu malul sayıları artmıştır. SGK tarafından henüz açıklanmamış olan ancak Bakanın bir açıklamasında mevcut olduğu üzere, 2011 yılında iş kazaları, ölüm ve meslek hastalığı sayıları ile iş kazası ve meslek hastalığı sonucu malul sayıları artmıştır. Diğer yandan dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56 iken Türkiye`de iş kazaları oranının yüzde 99,3, meslek hastalıklarının binde 7 oranında olması çok açık bir çelişki oluşturmaktadır.

2010 yılında 62 bin 903 iş kazası ve 533 meslek hastalığı vakası saptanmış, 10`u meslek hastalığı sonucu, 1.444`ü iş kazası sonucu toplam 1.454 çalışan yaşamını yitirmiştir. 1.976 çalışan iş kazası sonucu, 109 çalışan meslek hastalığı sonucu, toplam 2 bin 85 çalışan sürekli iş göremez olmuştur. İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu toplam 1 milyon 466 bin 146 gün (ayaktan) geçici iş görmezlik oluşmuş ve çalışanlar 49 bin 878 günü hastanede geçirmişlerdir.

İş kazalarının yüzde 56`sı işyerlerinin yüzde 68`ini oluşturan ve 1-49 arası çalışanı olan İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi ile işyeri hekimi, iş güvenliği mühendisi, işyeri hemşiresi veya sağlık memuru istihdam zorunluluğu bulunmayan işyerlerinde gerçekleşmektedir. İş kazalarının % 20`si işyerlerinin % 11`ini oluşturan ve 50-99 işçi çalıştıran işyerlerinde, yüzde 11`i işyerlerinin yüzde 11`ini oluşturan ve 100-499 arası işçi çalıştıran işyerlerinde, yüzde 13`ü de işyerlerinin yüzde 10`unu oluşturan ve 500+ işçi çalıştıran işletmelerde gerçekleşmektedir. Kısaca iş kazaları işyeri ölçeği küçüldükçe artmaktadır. İş kazalarının yüzde 76`sı 1-99 işçi çalıştıran işyerlerinde, yüzde 24`ü de 100 ve üzeri işçi çalıştıran işletmelerde gerçekleşmektedir. Esnek/fason üretim, esnek istihdamın yaygınlaşması ve çalışma saatlerinin artması, iş kazalarında önemli bir etkidir. Bedenin haddinden fazla yıpranması, uzun vadede kalıcı meslek hastalıklarına neden olmaktadır.

2008 yılında en çok kaza iş gününün ilk saatinde olurken 2009 yılında görece en çok kaza iş gününün 8. saatinde, 2010 yılında ise işgününün 2., 3. ve 8. saatlerinde yaşanmıştır. 2008 yılında iş kazalarının yüzde 39`u (28.412 kişi) 2010 yılında ise yüzde 41`i (26.101 kişi) bir ay ile bir yıl arası çalışanlarda olmuş, bir yıldan fazla çalışanların kaza verileri ise 2008`de yüzde 53 (38.567 kişi), 2010 yılında yüzde 58,6 (36.802 kişi) olmuştur.

2010 yılındaki iş kazalarının sektörel faaliyet gruplarına göre dağılımında kömür ve linyit çıkartılması 8 bin 150 iş kazası (yüzde 12,95) ile birinci, fabrik. metal ürünleri 6 bin 918 iş kazası (yüzde 10,9) ile ikinci, ana metal sanayi 4 bin 621 iş kazası (yüzde 7,34) ile üçüncü sırada yer almaktadır. Fabrik metal ürünler ile ana metal sanayinin birleşik yorumlanması durumunda ise metal sanayi birinci sıraya yerleşmektedir. Birbirine çok yakın faaliyet grupları birlikte alındığında, önceki yıllarda SGK istatistiklerine yansıdığı gibi inşaat, metalden eşya imalatı ve kömür madenciliğinin yine ön sıralarda yer aldığı, taşımacılık ve ticaret faaliyet gruplarındaki kazaların da önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

2010`da en fazla ölüm yaşanan faaliyet grupları arasında toplam 475 kişi (yüzde 32) ile inşaat faaliyetleri birinci sırada, 133 kişi (yüzde 9,21) ile kara ve boru hattı taşımacılığı ikinci sırada ve 124 kişi (yüzde 8,58) ile madencilik faaliyetleri üçüncü sıradadır. Ölümlerle ilgili en ilginç veri "Yaratıcı Sanatlar, Eğlence Faaliyetleri" faaliyet grubunda bulunmakta ve 5 iş kazası sonucu 151 sürekli iş göremezlik ve 99 ölüm olayı görülmektedir. Bu durum, SGK istatistiklerinde sürekli olarak bir şekilde rastlanabilen sorunların yeni bir örneğidir. İstatistikler inşaat, nakliyat, madencilik ve metal sanayi başta olmak üzere bazı sektörlerde ölümlü iş kazası oranlarının diğer sektörlerden yüksek olduğunu ve özel önlemler alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

62 bin 903 iş kazasının 49 bin 900`ü, oran olarak yüzde 79,32`si 1.000`in üzerinde en fazla iş kazası yaşanan 14 ilde olmuştur. Bu iller sırasıyla İstanbul, İzmir, Bursa, Manisa, Zonguldak, Kocaeli, Ankara, Denizli, Eskişehir, Antalya, Aydın, Karabük, Balıkesir ve Bilecik`tir. Bu dağılım, en fazla iş kazasının sanayi yoğunluğu olan illerde yaşandığını göstermektedir. 10`un altında en az iş kazası yaşanan iller ise Muş

(9) Ağrı (8) ve Hakkari (2)'dir. İş kazası yok görünen iller ise Mardin, Yozgat, Bayburt, Ardahan ve Iğdır'dır. SGK verilerinin aktif sigortalı olarak kayıtlı çalışanları kapsadığı, bütün SGK verilerini değerlendirirken özellikle gözetilmelidir.

İş kazası sonucu ölümlerin en fazla olduğu 16 il ise sırasıyla İstanbul, Ankara, İzmir, Zonguldak, Kocaeli, Konya, Balıkesir, Bursa, Antalya, Manisa, Mersin, Hatay, Adana, Kayseri, Gaziantep ve Van'dır. İş kazası sayılarının yüksek oluşu ile iş kazaları sonucu ölüm sayısı arasında İstanbul ve Ankara gibi birkaç il dışında özel bir paralellik bulunmamaktadır. İş kazası sayılarının İstanbul, Ankara, İzmir gibi kentlere göre daha düşük olduğu Konya, Mersin, Hatay, Adana, Kayseri, Gaziantep ve Van illerindeki ölüm oranlarının yüksekliğini, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri-nin Türkiye genelindeki sorunlu yapısının bu illerdeki sanayi ve çalışma yaşamına daha ağır biçimlerde yansımalarının bir sonucu olarak değerlendirmek olanaklıdır. En çarpıcı veri Van ile ilgilidir. Van 30 iş kazası sonucu 21 ölüm (yüzde 70) ile en yüksek ölüm oranı olan il olarak görülmektedir.

İş kazası sonucu sürekli iş göremez durumdaki toplam 1.976 kişi içinde 411 kişi ile İstanbul birinci, İzmir 169 kişi ile ikinci, Ankara 131 kişi ile üçüncü, Bursa 121 kişi ile dördüncü, Zonguldak 74 kişi ile beşinci sırada yer almaktadır.

Meslek hastalıkları sonucu sürekli iş göremez durumda olan 109 kişinin 77'si üç ilde ve 40'ü Zonguldak, 22'si Ankara, 15'i İstanbul'da görülmektedir. Meslek hastalıkları verileri SGK istatistiklerinin en gayri ciddi yanını oluşturmakta ve 81 il içinde yalnızca 18 ilde, toplam 533 vakadan ibaret görülmektedir. 533 vakanın 509'u 6 ile (Ankara 192, İzmir 158, Zonguldak 89, İstanbul 27, Kocaeli 23, Manisa 20), diğer 24 vaka ise 12 ile dağılmaktadır. 2010 yılındaki meslek hastalıklarının 107'si nitroz gazlarından kaynaklanmış, 99 işçide silikozis hastalığı tespit edilmiştir.

Meslek hastalığı sonucu ölümler yalnızca 4 ilde görülmektedir. 10 ölüm olayının 6'sı Zonguldak'ta, 2'si Ankara'da, 1'er kişi de İstanbul ve Sivas'tadır. 10 ölümden 6'sı kömür ve linyit çıkartılması, diğer 4 ölüm ise kauçuk ve plastik ürünler imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı, yaratıcı sanatlar-eğlence ve üye olunan kuruluş faaliyet gruplarında gerçekleşmiştir.

Kadınların en fazla iş kazası yaşadıkları faaliyet gruplarında 718 kadının iş kazası geçirdiği tekstil ürünleri imalatı yine birinci (giyim eşyaları imalatında da 340 iş kazası olmuştur), 468 iş kazası ile gıda ürünleri imalatı yine ikinci, 257 iş kazası ile taşıma için depolama ve destek faaliyeti üçüncü, perakende ticaret 246 iş kazası ile dördüncü, konaklama faaliyetleri 170 kaza ile beşinci sırada yer almaktadır. Bu faaliyet gruplarındaki 2 bin 199 kaza, kadınların yaşadığı toplam 3 bin 892 iş kazasının yüzde 56,5'ine denk gelmektedir. Kadınların yaşadığı iş kazası sayısı erkeklere dair sayıların çok altında görünmekle birlikte kadın istihdamının yaygın olduğu tekstil, dokuma ve gıda ürünleri imalatı gibi sektörlerde kadınların uğradığı iş kazası sayılarında artış göze çarpmaktadır. İllere göre dağılımda ise 752 iş kazası ile Bursa başı çekmekte, onu 597 iş kazasıyla İstanbul, 504 iş kazasıyla İzmir, 302 iş kazasıyla Manisa, 257 iş kazasıyla Antalya, 227 iş kazasıyla Denizli, 105 iş kazasıyla Eskişehir izlemektedir. Bu 7 ilde iş kazası geçiren kadın çalışan sayısı (2.744), kadın çalışanların toplam iş kazası sayısının (3 bin 892) yüzde 70,5'ini oluşturmaktadır.

Diğer yandan ILO'ya göre gelişmekte olan ülkelerin iş kazaları ve meslek hastalıkları maliyetleri, GSYİH'nin yüzde 4'ü tutarındadır. Türkiye'nin 2011 yılı GSYİH'si içinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının maliyetinin 51,24 milyar TL olduğu tahmin edilmektedir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği, tıp bilimleri, mühendislik bilimleri ve sosyal bilimleri içeren çok-bilimli bir konu olmasına karşın mühendislik ve tıp bilimlerinin bu alana pozitif katkıları engellenmektedir. TBMM gündeminde bulunan "Toplu İş İlişkileri Kanun Tasarısı" ile "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı" işçi sağlığı ve iş güvenliğini piyasaya açarak bu alandaki sorunları derinleştirecek içeriktedir. Çalışma yaşamı ve işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili tüm yasa/mevzuat düzenlemeleri, bu alanla ilgili emek ve meslek örgütlerinin önerileri dikkate alınarak yapılmalıdır. Aksi durumda mevcut sorun ve olaylar artacaktır.

Ali Ekber ÇAKAR
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Bakan Kâr Hırsıyla Yarattıkları Felaketlerin Suçunu TMMOB'ye Yükleme Yerine Sorumluluk Alıp Görevini Bıraksın !

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Adana Gökdere Köprü Barajı inşaatında meydana gelen kaza sonrası yaptığı açıklamalarla TMMOB'yi suçlayan Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nu sorumluluk alıp görevini bırakmaya çağırdı. Mehmet Soğancı, 1 Mart 2012 tarihinde konuya ilişkin bir basın açıklaması yaptı.

Adana Gökçe Nehri üzerinde Gökdere Köprü Barajı inşaatında 24 Şubat 2012 tarihinde mekanik tünel kapağının kopması sonucunda meydana gelen olayda denetim görevini yerine getirmekle sorumlu olan DSİ'nin bağlı olduğu Bakan Veysel Eroğlu yaptığı açıklamalarla sorumluluk almak yerine, denetim görevinin özel şirketlere devrini düzenleyen yönetmeliği iptal ettirdiği, DSİ'ye denetim görevini yargı aracılığıyla hatırlattığı için TMMOB'yi suçlamayı uygun bulmuştur.

Baraj inşaatlarında denetim görevi kamunundur ve yasayla tanımlandığı şekliyle DSİ'nindir.

Ancak, 13 Mayıs 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 'Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği' ile kamunun bu görevi özel sektöre devredilecek şekilde düzenlenmiştir. Birliğimiz tarafından konu yargıya taşınmış, Danıştay yönetmeliğin yürütmesini durdurarak, yönetmeliğin dayanağını oluşturan Elektrik Piyasası Kanunu'nu Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne göndermiştir.

Bir hukuk devletinde iktidar, devletin yürütme fonksiyonunu yerine getirir ve bu fonksiyonu yerine getirirken sınırsız yetkiler kullanamaz. Kullanır ise bunun adı hukuk devleti olmaz. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine göre; devlet, kendi yarattığı hukuk değerleriyle kendini sınırlayan ve kişilere hukuk güvenliği sağlayan devlettir. Bireyin en temel haklarından olan yaşama, çalışma, iş güvenliği ve işçi sağlığını korumakla yükümlü olan devlet, bu hizmetleri kamu eliyle yürütür, temel kamu hizmetleri "maliyet" gerekçe gösterilerek özel kesimlere havale edilemez.

Yürütme fonksiyonunun amacı kamu yararını gerçekleştirmek iken, kamu yararına aykırı bir biçimde idare, kamu hizmetlerinden elini hızla çekmekte ve bu hizmetleri piyasa koşullarına terk etmektedir. Bunların en tipik örnekleri, yapı denetimi, iş güvenliği ve su yapılarının denetim hizmetleridir. Bu denetim hizmetleri, amacı kâr etmek olan özel şirketlere devredilmektedir. Anayasa ve yasaların devlete yüklemiş olduğu bu hizmetlerin, Anayasa'ya rağmen alt düzenleyici işlemlerle 3. kişilere devri normal, bu düzenleyici işlemlere karşı dava açmak anormal gibi gösterilerek, neyin hak neyin gasp olduğu kuru gürültü içinde kaybolmaktadır. Asıl konu belirsizleştirilmekte, bu sayede sorumlular hesap vermekten kurtulmaktadır.

Sorumlular sorumluluklarını bir kenara bırakıp, depremde, iş kazalarında ve son yaşanan Kozan baraj faciasında yine TMMOB'yi sorumlu ilan etmişlerdir.

Anayasa'da, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda su yapılarını denetleme görevi kimdedir? DSİ'de! Sorumlu kimdir? DSİ ve bağlı olduğu Orman ve Su İşleri Bakanlığıdır, Bakanın ta kendisidir.

Anayasa ve yasalara aykırı olarak denetim görevini piyasa koşullarına terk eden Bakanlık, "TMMOB dava açtı o nedenle denetimsiz kaldı" diyebilir mi? Ülkemiz hukuk devleti ilkesine bağlı olarak yönetiliyor ise herkesten önce hukuka bağlı olması gereken yöneticiler, dava açma hakkını kullananlara karşı böyle bir ithamda ve eleştiride bulunamaz. Aksine, görevlerini yerine getirmedikleri için kamuoyuna hesap vermekle yükümlüdürler.

Bakana ve DSİ Genel Müdürüne tavsiyemiz; ölümlerin ve yanlışlıkların sorumluluğunu üzerlerine alıp, görevini bu işi yapabilecek olanlara bırakmalarınıdır.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB DEMOKRASİ KURULTAYI DÜZENLENDİ

TMMOB Demokrasi Kurultayı, 17 Mart 2012 tarihinde Ankara Kocatepe Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

TMMOB Demokrasi Kurultayı, 17 Mart 2012 tarihinde Ankara Kocatepe Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. 20 yerde düzenlenen yerel kurultaylarla hazırlanan Demokrasi Kurultayı'nda Divan'a verilen bir önergeyle, yerel kurultaylardan gelen önergelerin görüşülmesi yerine konu başlıklarında genel görüşme yapılması kabul edildi. Yerel kurultaylardan gelen önergeler ise, Kurultay tarafından seçilen Redaksiyon Kurulu tarafından "1998 Demokrasi Kurultayı" referans alınarak metin haline getirilecek.

500'e yakın delegenin katılımıyla gerçekleştirilen Demokrasi Kurultayı, Düzenleme Kurulu adına TMMOB Yönetim Kurulu II. Başkanı Selçuk Uluata'nın kurultaya ilişkin bilgilendirme konuşmasıyla başladı. Daha sonra Kurultay Divanı oluşturuldu. Divanda; Başkanlığa Tefik Peker (MMO), Başkan Yardımcılıklarına Turan Kapan (İMO), Niyazi Karadeniz (MADENMO), Yazmanlıklara Şebnem Gürses (HKMO) ve Çiğdem Camkiran (PEYZAJMO) seçildi. Divanın oluşumunun ardından TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, açış konuşmasını yaptı.

Soğancı'nın konuşmasından sonra, Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen Kurultay Çalışma İlkeleri salona okundu. Bu sırada verilen bir önergeyle,

yerel kurultaylardan gelen önergelerin oylanması yerine, belirlenen 11 başlıkta genel görüşme yapılması kabul edildi.

Kurultay çalışma ilkelerinin kabulünün ardından Sonuç Bildirgesi Komisyonu ve Redaksiyon Kurulu oluşturuldu. Sonuç Bildirgesi Komisyonu'na Beyza Metin (EMO), Erdal Apaçık (EMO), Selami Yılmaz (EMO), Hasan Tuzcu (HKMO), Ayşegül Bildirici (İMO), Tansel Önal (İMO), Nadir Avşaroğlu (MADENMO), Deniz Alkan (MMO), Selçuk Soylu (MMO), Veli Koca (PEYZAJMO), Ümit Özcan (ŞPO); Redaksiyon Kuruluna da Hasan Tuzcu (HKMO), Gülsüm Sönmez (İMO),

Ercüment Çervatoğlu (MMO), Kaya Güvenç (MMO) ve Redife Kolçak (PEYZAJMO) seçildi.

Bir günde tamamlanan Kurultayda, delegeler "Demokrasi ve Demokrasi Kavramının Gelişimi", "Temel İlkeler", "İnsan Hakları", "Demokrasinin İşleyişi", "Çalışma Yaşamı", "Demokrasinin Ekonomisi", "Doğal Kaynaklar, Madenler, Orman, Tarım, Gıda ve Çevre", "Örgütlü Toplum", "TMMOB ve Demokrasi", "Kürt Sorunu" ve "Kadın Hakları" konularında görüşlerini dile getirdiler. Kurultay, sonuç bildirgesinin okunmasıyla sona erdi.

EĞİTİM ve ÖĞRETİM BİR HAKTIR, BU HAKKA NE DEVLET NE DE AİLE DOKUNAMAZ !

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 4+4+4 kademeli eğitim teklifi üzerine 6 Mart 2012 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Bir toplumun gelişmişlik düzeyi eğitim düzeyiyle doğru orantılıdır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda okuma-yazma oranı yüzde 13 iken aradan yaklaşık bir asır geçmiş ve bu oran yüzde 88.7 civarına ulaşabilmiştir. Okur-yazar oranı içinde okullu oranının daha düşük olduğu gerçeğinden hareketle, hâlâ Avrupa'nın bir asır gerisinde olduğumuz açıktır.

Toplumdaki okullu ve yüksek öğretim düzeyinin (% 11-12) çok düşük olduğu göz önüne alındığında, çocukların eğitim hakkı ne ailelerin isteğine ne de bu gerçeği bilen iktidarın 4+4+4 önermesine teslim edilemez. ***Bu hak tercihe bırakılabilecek bir hak olmayıp, bireyin yanında toplumun geleceğini belirleyen bir haktır.***

Zorunlu ilköğretim kadın-erkek arasındaki eşitliğin gerçekleştiği en temel kademedir. Bu temel kademeyi parçalayarak, uzaktan eğitim veya mesleki yönlendirme modeli benimsemek çocuğun serbest iradesiyle kullanabileceği bir tercih değildir. Bugüne kadar ülkemizde ilköğretim zorunlu olmasına karşın, geleneksel cinsiyetçi kalıplar ve sınıfsal konum nedeniyle kız çocuklarının yararlanma olanakları erkeklerle eşit olmamıştır. Okuma yazma bilmeyenler arasında kadınlar ezici çoğunluktadır. Ortaöğretim kademesinde kız öğrencilerin oranı yarı yarıya azalmakta ve dolayısıyla üst eğitim kademelerine de bu oran yansımaktadır. Eğitim ve öğrenim olanağı elinden alınan kadınların toplumsal yaşama katılmaları da olanaksız hale gelmektedir. Bu sonucun yaratılmasında ailelerin katkısı olmakla birlikte asıl sorumlu bir hakkın kullanımını kolaylaştırmayan devleti yönetenlerdir. Devlet, cinsiyetçi kalıplarla ve ataerkil değer yargılarıyla ciddi bir şekilde mücadele etmek zorundadır.

İlköğretim-ortaöğretim ve yükseköğretim halkalarındaki ilişkinin birbirine bağlı olduğu göz önüne alındığında temel zorunlu eğitimin yanında okula devamın da ne kadar önemli olduğu açıktır. Birleşmiş Milletler 2009 yılı verilerine göre Türkiye, 15 yaş üstü okuryazarlık oranında Yunanistan, Macaristan, Ürdün, Çin ve Zimbabve'nin gerisindedir. OECD 2011 Eğitim Raporu'na göre Türkiye 5-14 yaş arası okullaşma (ilköğretim) oranıyla OECD ülkelerinin sonuncusu durumundadır. ***İstatistikler, devletin ve ailelerin çocukların en temel hakkı olan eğitim hakkını sağlayamadığını açıkça ortaya koymaktadır.***

Çocukları mesleki eğitime yönlendirme gerekçesiyle okula devam etmeyi ailenin isteğine bırakmak, çocuğun haklarını elinden almakla eşanlamlıdır. Toplumdaki eğitim düzeyi ve gelir dağılımındaki uçurum göz önünde bulundurulduğunda, alt gelir ve eğitim düzeyindeki sınıfların çocuklarına eğitim yolunu kapatacak, eğitimde zaten olmayan fırsat eşitliğini iyice ortadan kaldıracak 4+4+4 önermesinde gerek bireysel gerekse toplumsal bir yarar bulunmamaktadır.

Hem temel kademede hem de yükseköğretime giriş ve yerleştirmelerde yapılması düşünülen değişikliklerle objektiflikten, bilimsel normlardan ve toplumun ihtiyacından uzak düzenlemeler öngörülmektedir. Her yıl değişen sınav yöntemleri, başarı puanlarının sınava yansıtılmasındaki hesaplamanın değiştirilmesi ve bunların üzerine sınav yapan kurumlara güvenin yitirilmesi (ÖSS'de yaşanan olay hakkında hâlâ toplum yanıt alamamıştır) gibi etkenler, çocukların ve gençlerin daha bu yaşta umutsuzluğa kapılmalarına yol açmakta ve haksızlığa karşı çıkma iradelerinin oluşumuna engel olmaktadır.

Çocuk ve gençlerin geleceği ve dolayısıyla toplumun geleceği üzerinde bu kadar oynamaya kimsenin, ama hiç kimsenin hakkı yoktur.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

İŞ KAZALARI ⇒ MALİYET İLİŞKİSİ

Günümüz rekabet koşullarında firmaların ayakta kalabilmesi için üretim sektöründe maliyetlerin minimum seviyede tutulması gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Son dönemlerde iş sağlığı ve güvenliği konusunun önem kazanması ile beraber bu konuda alınan önlemlerin maliyeti de toplam maliyet içerisinde kayda değer bir seviyeye gelmeye başlamıştır. Her ne kadar ilk bakışta maliyetleri artıran bir unsur gibi görünse de, bu önlemlerin alınmadığı durumlarda meydana gelebilecek beklenmedik olaylar ve iş kazaları sebebiyle üretim çalışmaları kontrolden çıkacak ve planlanan üretim miktarı ve maliyetlerde ciddi farklılıklar meydana getirecektir. Bu tip olayların sık meydana geldiği kuruluşlarda ise, işçi maliyetleri yükselecek, uzman personel bulma sıkıntıları yaşanacak, işçilerin motivasyonunun kaybolmasının yanı sıra işçi-işveren ilişkileri de zedelenecek ve tüm bunların doğal sonucu olarak verimlilik dramatik şekilde azalacaktır.

İş kazalarının sebep olduğu ilave maliyetler iki ana başlık altında incelenmektedir. Bunlardan ilki doğrudan maliyetler iken ilk bakışta ihmal edildiği halde çok daha etkin olan ikincisi ise dolaylı maliyetlerdir. Zira yapılan araştırmalar, dolaylı maliyetlerin doğrudan maliyetlere göre yaklaşık 4 ile 10 kat daha yüksek olduğunu göstermektedir.

İşçiyi doğrudan etkileyen ve maliyetini doğrudan işçinin ödediği sonuçlar şunlardır;

- Yaralanma veya hastalığın neden olduğu acı çekme,
- Gelir kaybı,
- Bir olasılıkla işini kaybetme,
- Sigortalı olmadığında, tedavi giderlerini karşılama, aksi takdirde yetersiz tedavi.

İşverene olan doğrudan maliyetler;

- İş gücü kaybı,
- Tedavi ve diğer giderler nedeni ile yapılan ödemeler ve tazminat,
- Hasar gören makine, tezgah, aygıtlar, vb.nin onarımı veya yenilenmesi,
- Üretimdeki duraklama veya yavaşlama,

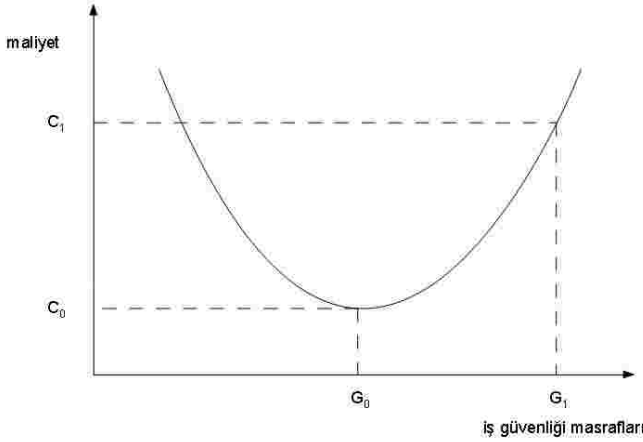
- İş verimindeki olası azalma ve kalite düzeyinin düşmesi,
- Diğer çalışanların üzerindeki olumsuz etkiler,
- Bu tür giderlerin maliyeti artırması,
- Yasal yükümlülük ve sorumluluklarla karşı karşıya kalma,
- Mahkeme masrafları.

İşverene olan dolaylı maliyetler ise;

- İş gücünü kaybeden işçinin yerine yenisinin bulunması,
- Yeni işçinin yetiştirilmesi,
- Yeni işçi işe alışincaya kadar verim kaybı,
- Mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesinden doğan ek külfetler, iş kazası bildirim, raporların hazırlanması, vb.
- Kazalı işçinin veriminin azalmasının maliyeti,
- Kazalı işçiye yardım etme amacıyla iş bırakan diğer işçilerin verimlilik kayıpları
- Kazanın ortaya çıkardığı moral bozukluğunun sebep olacağı yeni iş kazalarının maliyeti
- Tüm çalışanlardaki motivasyon kaybından kaynaklanan verim kaybı.

Yukarıda bahsi geçen işçi ve işverene olan maliyetlere ek olarak, iş kazalarının ülke ve topluma da çok ciddi kayıplar yaşattığı unutulmamalıdır.

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin alınan önlemlerin maliyeti klasik muhasebeci bakış açısıyla firma gideri olarak değerlendirilir. Ancak bu durum bir muhasebeci her şeyin fiyatını bilir, ama hiçbir şeyin maliyetini bilmez yakıştırmasını akıllara getirir. Zira yukarıda detaylarıyla açıklanan iş kazasından kaynaklanan doğrudan ve dolaylı maliyetler, bu kazayı önlemek için alınacak önlemin maliyeti yanında oldukça düşük kalmaktadır. Kaldı ki, ortaya çıkacak bir uzuv kaybı ya da ölümlü kazanın oluşturacağı manevi yıkımın parasal karşılığı olamaz. İş kazalarının sebep olduğu acıların yanı sıra, alınan her malda iş kazasından kaynaklanan ek maliyetlerin bedeli de toplum tarafından ödenmektedir. Dahası iş kazalarının ortaya çıkardığı iş günü kaybından kaynaklanan üretim eksikliği toplumu aynı oranda fakirleştirmektedir.

Yapılan araştırmalar iş güvenliği için yapılan harcamalar ile maliyetler arasında parabolik bir ilişki olduğunu göstermiştir. İş güvenliği konusunda yapılan belirli miktardaki harcamalar (G0), maliyetleri optimum bir seviyeye düşürmekte (C0) ve en az maliyet değerine ulaştıktan sonra, harcamalar maliyetleri tekrar artırmaya başlamaktadır. İşveren, iş kazalarını en düşük maliyette önlemek için alınması gereken tüm tedbirleri belirlemelidir. Bu arada iş güvenliği masrafları ile maliyet arasındaki ilişkinin ampirik olduğu unutulmamalıdır. Yani bir işletmede zorunlu olarak bir iş güvenliği önlemi alınması gerekiyorsa, bu önlemin maliyetleri artıracak endişesi ile alınmaması ya da ertelenmesi düşünülemez.

Üretim işletmelerinde yapılacak olan fayda maliyet analizleri için o işletmedeki iş kazası sayısı, işçi sayısı, fiziksel üretim düzeyi ve parasal olarak üretimin değeri bilinmelidir. Bu değerler kullanılarak Kaza Sıklık Oranı (KSO) ve Kaza Şiddet Oranı (KŞO) hesaplanabilir.

$$K.S.O. = \frac{\text{Toplam Kaza Sayısı}}{\text{İşçi Sayısı} \times \text{Ortalama Çalışma Süresi}} \times 1.000.000$$

$$K.Ş.O. = \frac{\text{Kaza Sebebiyle Oluşan Toplam İşgünü Kaybı}}{\text{İşçi Sayısı} \times \text{Ortalama Çalışma Süresi}} \times 1.000$$

Kaza sıklık oranı genellikle 5 ile 10 arasındadır. Bu oranın 10'un üzerinde olması halinde o işletmede acilen iş güvenliği önlemleri alınması ya da mevcut önlemlerin yeniden gözden geçirilip daha etkin önlemler alınması gerekir. Kaza şiddet oranının ise 0,5 ile 1 arasında değerlerde olması beklenir. İş kazasının ölümlü sonuçlandığı durumda iş günü kaybı 7.500 gün olarak alınmalıdır.

Firmalar bu oranları hesaplayarak iş güvenliği yönünden ne durumda olduklarını belirlemek durumundadırlar. **“Önlemek ödemekten daha ucuz ve insancıldır”** önermesinden yola çıkarak KSO ve KŞO oranlarının yükselme eğilimi gösterdiği anda ivedilikle önlemlerin artırılması muhasebe hesaplamalarının ötesinde toplumsal bir sorumluluktur.

*** Bu makalenin yayın hakları websitesine ait olup, referans belirtilmeden kullanılması halinde kanuni haklarımız saklı bulunmaktadır.**

Umut Çağrı TAPICI
Makina Yüksek Mühendisi
C Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

FAYDALANILAN KAYNAKLAR:

- [1] Yeni Mevzuatın Işığında İş Sağlığı ve Güvenliği / Prof. Dr. Alp ESİN; TMMOB, 368 s, 2006
- [2] Kömür Madencilğinde Meydana Gelen İş Kazalarının Maliyetleri, T. GUYAGULER, R. BOZKURT, Türkiye 8. Kömür Kongresi Bildiriler Kitabı

BİLGİ YÖNETİMİ ve SMART NETWORK KAVRAMI

İnsanlık tarihinin gelişimine baktığımızda bilginin ne kadar önemli bir yer kapladığını hemen görürüz. İnsanlar tarih boyunca deneyimleriyle elde ettikleri bilgiyi kullanarak eşyaya ve doğaya hakim olmaya çalışmışlardır. Topraktan çömlek yapmak, barınmak için yapraklardan ve dallardan baraka yapmak... Bunların her biri, nasıl yapılacağı ile ilgili bilgi gerektiren işlerdir.

Karanlık çağlardan ortaçağa kadar durum bu şekilde devam etmiş; bilen, bulan, icat eden her zaman bir diğerinden bir adım önde olmuştur. Bir diğer deyişle bahsi geçen çağlarda bilgi sahibi olmak hükmetmeye giden yolda en önemli araçlardan birisi demek anlamına gelmiştir. 21. Yüzyıl, günümüz; kimilerinin uzay çağı, kimilerinin ise atom çağı olarak adlandırdığı çağ aslında bilgi çağıdır. Peki ne oldu da bu çağ "**bilgi çağı**" oldu, önceki zamanlarda insanlar bilgiyi, bilimi kullanmamışlar mıydı? Bilgi ve bilmek ile ilgili en meşhur özdeyişleri Çinli filozof Konfüçyüs bundan birkaç bin yıl önce pekala söylemişti. Aslında bilgi hayatımızın akışında her zaman vardı fakat eşya, yemek, barınak, sosyal statü veya para elde etmek için kullanılırdı. Bilgi, bu saydıklarımın hepsinden daha az önemli olduğu için de bir amaç değil araçtı.

Günümüzde ise durum çok daha farklıdır. Çünkü bir bilginin güncelliği eskisinden çok daha kısa sürede ortadan kalkıyor. 10 sene önce öğrenmiş olduğunuz bir bilgi artık bayat bir bilgi olarak kabul ediliyor. Bu yüzden ki Milat'dan 1900 yılına kadar olan teknolojik gelişime eş değer bir gelişim 1900-1950 yılları arasında, 1900 ile 1950 yılları arasında yaşanan gelişime eş değer bir gelişim ise 1950-1960 yılları arasında elde edilmiştir.

Artık bilginin geçerliliği ve güncelliği o derece kısalmıştır ki saatler, dakikalar hatta saniyeler içerisinde değişmekte ve güncelliğini yitirmektedir. İnternet teknolojisi ve yaşanan diğer teknolojik gelişmelerle beraber bilgiye erişim hiç olmadığı kadar kolaylaşmış ve bu durum bilgi sirkülasyonunu hızlandırmış, hayat her bağlamda bir "**güncelleme**"den ibaret olmuştur. Artık bilgiye ulaşmak sorun değil, aksine herkes için eşit oranda çok daha kolay. Tek taraflı olmayan bu bilgi akışı "**paylaşım**" kavramı ile çift taraflı hale gelmiş, bilgiyi arayan aynı zamanda bilgi de paylaşabilen insan haline gelmiştir. Bloglar, sosyal medya, web siteleri sayesinde çok fazla bilgi, çok sayıda insanın, istediği an erişebileceği hale gelmiştir.

"Güncel olan kazansın"

İnternete girip atom bombasının yapım aşamalarını bile öğrenebildiğiniz bu bilgi okyanusunda bizler bilgi kirliliğinde boğulmadan, rafine bilgiye nasıl ulaşacağız, işte asıl sorun budur.

Yukarıdaki çıkarımlardan sonra artık biliyoruz ki bilgiye ulaşmak marifet değil, istemediğiniz kadar bilgi ulaşmanız için zaten sizi bekliyor. Peki biz sadece ihtiyacımız olan bilgiye, ihtiyacımız olduğu zaman en hızlı şekilde nasıl ulaşacağız?

Bilgi teknolojileri ve bilgi transferi güvenliği, şirketlerin ve özel kişilerin gelecekteki en önemli sorunlarından birisi olacaktır. Doğru bilgiye, doğru zamanda ulaşan insanların elde ettiği başarı altın veya para karşılığı ile ölçülememektedir. Bu yüzden rafine bilgiye odaklanmak ve bilgi kirliliği yaratabilecek platformları engellemek, onlarla zaman kaybetmemek zorundasınız. Bu konuya şöyle bir örnek verebiliriz; 15 sene önce her türlü bilgi (müzik, film, data vb.) arşivlerde aklanır ve megabaytlarca arşiv yapılırdı.

Ne kadar kabarık bir arşiviniz varsa bununla övünürdünüz. Günümüzde ise artık arşive gerek kalmamış, her türlü bilgiye ulaşım online hale gelmiş, istenilen şarkıya, filme veya bilgiye, kaydetmeye veya saklamaya gerek kalmadan anlık erişim mümkün kılınmıştır. Önemli olan bilgisayarınızda ne kadar çok şarkı olduğu değil, sevdiğiniz tarzda spesifik şarkılar çalan online radyonun varlığından haberiniz olup olmadığıdır.

Artık bireysel arşivlerin kalktığı, insan gruplarının belli platformlarda, bloglarda veya herhangi bir sanal ortamda bilgi alış verişi yaptığı bir dönemi yaşıyoruz. Böyle bir zamanda önümüze gelen, rastgele her bilgiyi analiz edip işe yararlığına bakarak zaman kaybetmek yerine kendi bilgi kanallarımızı kendimiz yaratmalı ve rafine bilginin kendiliğinden akışını sağlamalıyız. Böylece başkalarının bilgiyi süzüp yorumlamakla geçirdiği zamanda siz çoktan harekete geçmiş ve rafine bilginin size sağladığı farkındalık ile sonuca yönelmiş olursunuz. İçinde yaşadığımız gezegende (hatta evrende) hız en önemli parametre, bilgi ise en önemli kaynaktır.

Yoğun bilgi ve haber akışının etrafınızı sardığı bu günlerde tüm sosyal medya ve diğer bilgi kaynaklarını “**smart network**” diye adlandırdığımız konseptte yeniden tasarlayıp, bilgi akışını kendinize göre yönlendirebilirsiniz. Evet, devasa bir network var lakin bunun başında “**smart**” ibaresi olmaz ise bu bilgi kirliliği havuzu sizi boğmaktan veya değerli vaktinizi çalmaktan başka hiçbir işe yaramayacaktır.

Unutmayalım ki zaman sonsuz olan ama stoklanamayan, bilgi ise paylaştıkça artan tek kaynaktır.

Şimdi ise geçmişte “**başarı**” için gerekli olan kavramları gelin günümüz için yeniden yorumlayalım: Her açıdan varlıklı ve başarılı bir hayat geçirmek için sahip olduklarınızı uzun süre korumalısınız. Bu durumda başarınız ya da maddi manevi zenginliğiniz elinizdeki varlıkların uzun süre boyunca muhafaza etmeniz ile doğru orantılıdır. Sosyal statünün de çok uzun süreler boyunca maddi varlıkla doğru orantılı olarak geliştiğini varsayarsak (ki bazı coğrafyalarda hala bu şekilde) rastsal faktörleri göz ardı ederek aşağıdaki çıkarımı elde edebiliriz:

Madde, Varlık ➡ Bilgi
Zaman ➡ Güncellik

Bilgi ve güncellik çağımızda hayatın en önemli iki fonksiyonudur. Bu yüzdendir ki artık insanlar eğitime çok daha fazla yatırım yapmakta ve en büyük sermaye bilgi birikimi olarak kabul edilmektedir. Güncel olmayan bilgi ise tedavülden kalkmış para gibidir, ancak koleksiyonunuza katabilirsiniz.

Bireysel yaşamda ve şirketlerde uygulanmasıyla zaman yönetimi ve verimlilik konusunda başarılı sonuçlar vermesi kaçınılmaz olan smart network kavramıyla ilgili olarak mümkün olursa bir sonraki yazıda daha geniş detaylar ve somut örnekler vermeye çalışacağım.

Can GÜRSES
Hisarlar Mak. San. ve Tic. A.Ş.
Pazarlama Sorumlusu
cangurses@hisarlar.com.tr

KEMALETTİN EKİCİ

1963 Eskişehir doğumluyum. Babamın Kütahya Azot fabrikasında işe başlamasıyla 1965 yılında Kütahya'ya yerleştik. Eğitimlerim sırasıyla 30 Ağustos İlkokulu, Kurtuluş Orta Okulu, Kütahya Teknik Lisesi Makine Bölümü ve 1985 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümünü bitirerek mezun oldum. Yüksek lisans eğitimim "Yönetim Organizasyon" dalında tez yazım aşamasındadır"

1985-1986 yılları arasında Güriş Makine A.Ş.'nin, Kütahya Azot şantiyesinde proje mühendisi olarak iş hayatıma başladım.

1986-1987 yıllarında yedek subay olarak Kırklareli /Vize'de askerlik görevini tamamladım.

1987-2009 yılları arasında Kütahya Porselen Sanayi A.Ş'nin çeşitli kademelerinde Mühendislik, Şeflik, Makine Enerji Müdürlüğü ve Yatırımlar Müdürlüğü yaptım.

Bu süre içerisinde; Kütahya Porselen Fabrikalarında yaş şekillendirmeden (Sivama) kuru şekillendirme (Granül-pres) teknolojisine geçiş süreçleri; dökümhane ünitesinin manuel döküm sisteminden basınçlı döküm makineleri ile üretime geçiş süreçleri, renkli Porselen fabrikasının montajının yapılması; 1989 yılında başlayan Kütahya Seramik fabrikasının montajının yapılması; Yer-2 fabrikasının montajının yapılması; Umut Seramik-1 fabrikasının montajı, Güral Harlek otelinin rehabilitasyon çalışmaları, Güral Sapanca otelinin ısıtma, soğutma, mekanik montajlar ve tüm tesisat işlerinden sorumlu müdür olarak çalıştım.

2009 yılı Kasım ayında kendi isteğimle emekli oldum.

2009-2010 yıllarında Asmaş'ta (Manyezit Fabrikası) Bakım Müdürü olarak çalıştım.

2010-2011 yılları arasında 1. Organize Sanayi bölgesindeki 10.000 m² kapalı alanlı Boya ve Apre Fabrikası mekanik montajlarını yaptım.

2011-2012 yılında Erzurum Aşkale'de yeni kurulan TURKMAG A.Ş'de Tesislerden Sorumlu Müdür olarak çalışarak

maden ocaklarında ve fabrikalardaki kırma, eleme ve seperasyon tesislerinin imalat ve montajlarını tamamladım.

İş hayatınızda istikrarlı olunuz. Uzun süreli çalışmanın sırrı sabırlı olmaktır. Amirinize itaat, araştırmacı ve sorgulayıcı kişiliğiniz ise sizi yüceltecektir.

Orta derecede İngilizce bilmekteyim. Evliyim. 13 yaşında bir oğlum ve 21 yaşında bir kız evladım vardır.

Bu vesile ile; iş hayatına yeni atılan mühendis arkadaşlarıma bir tavsiyem olacak.

İş hayatınızda istikrarlı olunuz. Uzun süreli çalışmanın sırrı sabırlı olmaktır. Amirinize itaat, araştırmacı ve sorgulayıcı kişiliğiniz ise sizi yüceltecektir.

Saygılarımla

Kemalettin EKİCİ
Makina Mühendisi
26554